

۱- اوضاع سیاسی ایران هنگام تأسیس حکومت صفوی چگونه بود؟

کشور ما حکومت واحد و قدرتمندی نداشت و دچار تفرقه و تجزیه شده بود حاکمان بخش های مختلف ایران با هم در جنگ بودند. به همین دلیل، امنیت و آرامش شهرها و روستاها از بین رفته و امور کشور مختل شده بود.

۲- همزمان با حکومت صفویان کدام حکومت های همسایه در فکر گسترش قلمرو خود بودند؟

امپراتوری عثمانی که با حمله های پیاپی به سرزمین های همجوار، بر قلمرو خود می افزود. سلطان عثمانی خود را خلیفه مسلمانان می دانست و به ایران نیز طمع داشت. در شمال ایران (ماوراء النهر)، اُزبک ها قدرت گرفته بودند و به مرزهای ایران می تاختند.

۳- شیخ صفی الدین اردبیلی که بود؟

شیخ صفی الدین اردبیلی از مشایخ معروف زمان خود بود که مذهب شیعه داشت. خانقاه او در اردبیل مورد توجه مردم و حاکمان محلی بود.

۴- پس از مرگ شیخ صفی، اداره خانقاه وی به .. **فرزندانش** رسید.

۵- در نتیجه فعالیت چه کسانی ایل های مختلف ترک به مذهب شیعه گرویدند؟

فرزندان شیخ صفی الدین که افرادی با نفوذ و مبارز بودند.

۶- مهمترین طرفداران خاندان شیخ صفی چه کسانی بودند؟

ایل های مختلف ترک بودند که به "قزلباش" معروف بودند.

۷- شاه اسماعیل که بود؟

یکی از نوادگان شیخ صفی بود.

۸- شاه اسماعیل صفوی چگونه خود را شاه ایران خواند؟

به کمک نیروهای نظامی قزلباش ها، نخست برخی حکومت های محلی در شمال غربی را شکست داد و پس از تسلط یافتن بر تبریز، خود را شاه ایران خواند.

۹- شاه اسماعیل پس از تسلط به کدام شهر خود را شاه ایران خواند؟

الف) تبریز (*) ب) اصفهان () ج) اردبیل () د) قزوین ()

۱۰- اقدامات شاه اسماعیل صفوی را پس از تاج گذاری بنویسید.

مذهب شیعه را رسمی کرد. حاکمان مناطق مختلف را یکی پس از دیگری از میان برداشت. با شکست دادن اُزبک ها در خراسان، بر سراسر ایران مسلط شد. در نتیجه موفقیت های سیاسی و نظامی او، حکومت کشور ما یکپارچه، مستقل و نیرومند شد.

۱۱- شاه اسماعیل توانست قلمرو خود را به حدود دوره ساسانیان برساند. صحیح (*) غلط ()

۱۲- مهم ترین دشمنان صفویان چه کسانی بودند؟

اُزبک هادر شرق و عثمانی ها در غرب

۱۳- دلیل حمله سلطان عثمانی در زمان شاه اسماعیل به ایران چه بود؟

چون از شکل گیری سلسله قدرتمند و شیعه صفویه ناخشنود بود.

۱۴- جنگ چالدران را توضیح دهید.

در جنگی که میان سپاهیان دو کشور ایران و عثمانی در چالدران (نزدیکی شهر خوی امروزی) رخ داد، شاه اسماعیل و سربازانش شجاعت زیادی نشان دادند اما سپاه عثمانی به کمک سلاح های آتشین مانند توپ و تفنگ که سپاه ایران از آن بی بهره بود، پیروز شد.

۱۵- علت شکست ایران در جنگ چالدران چه بود؟

چون سپاه عثمانی از سلاح های آتشین مانند توپ و تفنگ استفاده کرد ولی سپاه ایران از آن بی بهره بود.

۱۶- پس از جنگ چالدران، .. تبریز .. به اشغال عثمانی ها در آمد.

۱۷- پس از شاه اسماعیل چه کسی به حکومت رسید؟

پسرش تهماسب

۱۸- اقدامات شاه تهماسب را بنویسید.

او با سرو سامان دادن به اوضاع داخلی و دفع حمله های اُزبکان و دولت عثمانی، موفق شد حکومت صفوی را تثبیت و تحکیم کند. همچنین او، روابط مسالمت آمیزی با کشورهای همسایه و مسلمان خود، برقرار کرد.

۱۹- علت انتقال پایتخت از تبریز به قزوین توسط شاه تهماسب چه بود؟

چون تبریز همواره در معرض هجوم سپاه عثمانی بود.

۲۰- در دوره کدام پادشاه صفوی برخی از فقهای بزرگ شیعه، جایگاهی علمی و جدی در اداره کشور پیدا کردند؟

در دوره شاه تهماسب

۲۱- اوج قدرت حکومت صفوی در زمان چه کسی بود؟

شاه عباس اول (پنجمین شاه صفوی)

۲۲- اقدامات شاه عباس صفوی را بنویسید.

اُزبک ها و عثمانی ها را شکست داد و تا پشت مرزهای ایران عقب راند. پایتخت را از قزوین به اصفهان منتقل کرد. برای آبادانی کشور بسیار کوشید.

۲۳- کدامیک از پادشاهان صفوی پایتخت خود را از تبریز به قزوین انتقال داد؟

الف) شاه عباس اول () ب) شاه اسماعیل () ج) شاه تهماسب (*) د) شاه سلطان حسین ()

۲۴- کدامیک از پادشاهان صفوی پایتخت خود را از قزوین به اصفهان انتقال داد؟

الف) شاه عباس اول (*) ب) شاه اسماعیل () ج) شاه تهماسب () د) شاه سلطان حسین ()

۲۵- به چه دلیل ایران پس از شاه عباس از داشتن پادشاهی لایق و توانمند محروم ماند؟

سیاست کشتن و کور کردن شاهزادگان و جلوگیری از حکومت آنها بر ولایت ها، باعث شد تا آنان شیوه کشور داری را نیاموزند.

۲۶- چرا پس از شاه عباس اول امور حکومت مختل و هرج و مرج کشور را فرا گرفت؟

چون در نتیجه ضعف و بی لیاقتی شاهان، مقام های کشوری و لشکری دچار اختلاف و درگیری شدند و از انجام دادن مسئولیت های مهم خود بازماندند.

۲۷- اولین، قدرتمندترین و آخرین پادشاه صفوی چه کسانی بودند؟

اولین: شاه اسماعیل قدرتمندترین: شاه عباس اول آخرین: شاه سلطان حسین

۲۸- محمود افغان در کدام شهر سر به شورش برداشت؟

قندهار

۲۹- چرا شاه سلطان حسین تسلیم محمود افغان شد؟

وقتی اوضاع ایران دچار نابسامانی شد، گروهی از افغان ها در قندهار سر به شورش برداشتند و پس از پیروزی بر حاکم آن ولایت، به سوی اصفهان حرکت کردند. سلطان حسین صفوی که در اواخر حکومتش به ضعف و سستی گرایید نتوانست در مقابل گروه مهاجم خارجی مقابله کند. پس از چند ماه محاصره، به ناچار تسلیم شد و به این ترتیب، محمود افغان، سردسته شورشیان، بر پایتخت و قسمت هایی از ایران مسلط شد.

۳۰- در رأس قدرت حکومت صفوی .. **شاه** .. قرار داشت.

۳۱- شاهان صفوی چگونه حکومت می کردند؟

شاهان صفوی، همچون فرمانروایان پیش از خود، اختیارات زیادی داشتند و با استبداد بر کشور حکومت می کردند. همه مقام های کشوری و لشکری مطیع فرمان شاه بودند و اجازه نداشتند مخالف خواست و اراده او عمل کنند.

۳۲- بعد از شاه در دوره صفوی چه کسی قرار داشت؟

الف) وزیر بزرگ (*) ب) قزل باشها () ج) فرماندهان نظامی () د) صوفیان ()

۳۳- در زمان صفویه اعتماد الدوله لقب کدام مقام بود؟

الف) وزیر بزرگ (*) ب) قزل باشها () ج) فرماندهان نظامی () د) صوفیان ()

۳۴- وظیفه وزیر بزرگ در دوره صفوی چه بود؟

مسئول امور اداری و مالی کشور بود اما در مقابل شاه قدرت و اختیار چندانی نداشت.

۳۵- فرماندهان نظامی در دوره صفوی چه وظایفی داشتند؟

در اداره حکومت صفوی نقش بسیار مهمی داشتند و علاوه بر فرماندهی سپاه، معمولاً حاکم ولایت های مهم نیز بودند.

۳۶- تا زمان شاه عباس اول، سران ایل قزلباش حاکم ولایت های مختلف ایران بودند. صحیح (*) غلط ()

۳۷- شاه عباس برای تقویت حکومت مرکزی چه کرد؟

برای تقویت حکومت مرکزی و جلوگیری از نافرمانی و بی نظمی سران ایل قزلباش، حکومت ولایت ها را از آنان گرفت و به افراد غیر قزلباش سپرد. همچنین در کنار سپاه قزلباش، سپاه جدیدی از افراد غیر قزلباش تشکیل داد و با کمک گرفتن از اروپائیان، این سپاه را به تفنگ و توپ مجهز کرد.

۳۸- چرا شاه عباس سران ایل قزلباش را از حکومت ولایت ها برکنار کرد؟

برای تقویت حکومت مرکزی و جلوگیری از نافرمانی و بی نظمی سران ایل قزلباش، حکومت ولایت ها را از آنان گرفت.

۳۹- شروع قرون جدید در اروپا، همزمان با به قدرت رسیدن چه سلسله ای در ایران بود؟

سلسله صفوی

۴۰- به چه دوره ای قرون جدید می گویند؟

قرن های شانزدهم تا نوزدهم میلادی را در تاریخ اروپا قرون جدید می گویند.

۴۱- اروپائیان چگونه بخش های وسیعی از قاره های آمریکا، آفریقا و آسیا را مستعمره خود کردند؟

آنها با ساختن کشتی های بزرگ و مجهز به توپ های جنگی به سرزمین های دیگر رفتند و آنها را مستعمره خود کردند.

۴۲- پیش گامان استعمار در اروپا کدام کشورها بودند؟

پرتغال، اسپانیا، انگلستان و فرانسه

۴۳- در آستانه تأسیس سلسله صفوی، پرتغالی ها کدام نواحی ایران را تصرف کردند؟

جزایر و سواحل جنوبی ایران را تصرف کردند و تجارت خلیج فارس و دریای عمان را در اختیار گرفته بودند.

۴۴- چرا شاه اسماعیل نتوانست پرتغالی ها را از ایران بیرون کند؟

به دلیل نداشتن کشتی جنگی نتوانست در برابر پرتغالی ها کاری از پیش ببرد.

۴۵- شاه عباس چگونه توانست پرتغالی ها را از ایران بیرون کند؟

شاه عباس از رقابت انگلیسی ها و پرتغالی ها استفاده کرد و به کمک کشتیهای جنگی انگلستان، پرتغالیها را از سواحل و جزایر ایران بیرون راند.

۴۶- روز ملی "خلیج فارس" چه روزی است و دلیل نام گذاری آن چیست؟

شاه عباس اول از رقابت انگلیسی ها و پرتغالی ها استفاده کرد و به کمک کشتی های جنگی انگلستان، پرتغالی ها را از سواحل و جزایر ایران بیرون راند. این اتفاق در دهم اردیبهشت سال ۱۰۰۱ شمسی رخ داد و به همین مناسبت در تقویم ایران، این روز به نام روز ملی خلیج فارس نام گذاری شده است.

۴۷- شاه عباس از رقابت کدام دولت برای بیرون راندن پرتغالی ها استفاده کرد؟

الف) فرانسه () ب) انگلستان (*) ج) روسیه () د) آلمان ()

۴۸- چرا در دوره صفویه تولید و تجارت در کشور افزایش یافت؟

بعثت افزایش اقتدار و امنیت در کشور.

۴۹- در زمان صفویان چرا اروپائیان نمایندگان برای عقد قرارداد به ایران می فرستادند؟

در آن زمان اروپائیان شرکت های بزرگ تجاری تأسیس کرده بودند و می خواستند که روابط تجاری خود را با دیگر کشورها و از جمله ایران افزایش دهند. به همین دلیل، نمایندگان را برای عقد قراردادهای بازرگانی به کشور ما فرستادند.

آذر ۱۴۰۵

@motaleat909

فعالیت های درس ۹

۱- کاربرگه شماره (۷) را انجام دهید.

پاسخ بر عهده دانش آموز

۲- پس از مطالعه متن توضیح دهید که با تأسیس حکومت صفوی، چه تغییرات مهم سیاسی، اجتماعی و مذهبی در ایران ایجاد شد.

الف: سیاسی: تفرقه، تجزیه و کشمکش های سیاسی مدعیان قدرت و رقابت و درگیری حاکمان محلی جای خود را به یکپارچگی و اتحاد سیاسی داد.

ب: اجتماعی: در نتیجه حکومت واحد و قدرتمند صفوی بر سراسر ایران همه اقوام ایرانی انسجام یافتند و همبستگی و اتحاد ایرانیان بیشتر شد.

ج: مذهبی: شاه اسماعیل صفوی پس از تسلط بر تبریز و اعلان تأسیس حکومت صفوی، مذهب شیعه دوازده امامی را رسمی نمود و سپس به تدریج در زمان شاهان بعدی، آموزه ها و معارف شیعه در ایران گسترش یافت.

۳- الف) کدام شهرها پایتخت صفویان بودند؟ نام ببرید. ب) دلیل تغییر پایتخت صفویان را توضیح دهید.
تبریز، قزوین و اصفهان.

شاه طهماسب اول صفوی، پایتخت را از تبریز به قزوین منتقل کرد، زیرا تبریز در معرض هجوم عثمانی قرار داشت و چندین بار به اشغال ارتش آن کشور درآمد؛ شاه عباس اول سرانجام پایتخت را از قزوین به اصفهان که به لحاظ جغرافیایی موقعیت مرکزی و ارتباطی مناسب تری داشت و از ظرفیت بالاتری برای عمران و آبادانی برخوردار بود، انتقال داد.

۴- دلایل سیاسی و نظامی ضعف و فروپاشی حکومت صفوی چه بود؟

شاهزادگان صفوی بیشتر وقت خود را به خوشگذرانی در حرم سراها می گذراندند و لیاقت اداره کشور را نداشتند. مقام های اداری و نظامی نیز برای خود حرم سراهایی درست کرده بودند و به انجام مسئولیتها خود نمی رسیدند. و حمله افغان ها به سردستگی محمودافغان به ایران.

۵- الف) آثار و نتایج اقدام های اداری و نظامی شاه عباس اول را توضیح دهید.

شاه عباس با برکناری سران قزلباش از حکومت ولایات باعث تقویت حکومت مرکزی شد. و با تشکیل سپاه جدید غیر از قزلباش ها که مجهز به توپ و تفنگ بودند، باعث شد در برابر شورش قزلباش ها نیروی نظامی قوی دیگری داشته باشد.
ب) کاربرگه شماره (۸) را انجام دهید.

پاسخ بر عهده دانش آموز

۶- انگیزه ها و هدف های سیاسی، اقتصادی و فرهنگی اروپائیان از ارتباط با ایران دوره صفوی را از متن درس استخراج و دسته بندی کنید.

سیاسی: داشتن دشمن مشترک به نام عثمانی .

اقتصادی: پس از انقلاب صنعتی تولیدات اروپائیان زیاد شده بود آنها می خواستند برای این تولیدات بازار یابی کنند.

فرهنگی: اشتیاق اروپائیان به جهانگردی و تبلیغ دین مسیحیت در ایران.